

A woman with her hair in an intricate braided bun, wearing a teal Victorian-style dress with a white lace collar and cuffs, is seen from the back in a pharmacy. The shelves behind her are filled with various glass bottles of medicine, some with labels. A balance scale is visible on a counter in the background.

Lekárnikova
dcéra

JULIE
KLASSENOVÁ

Lekárnikova
dcéra

Lekárnikova
dcéra

JULIE
KLASSENOVÁ

Copyright © 2008 by Julie Klassen

Originally published in English under the title
The Apothecary's Daughter
by Bethany House Publishers,
a division of Baker Publishing Group,
Grand Rapids, Michigan, 49516, U.S.A.
All rights reserved.

Všetky práva vyhradené. Bez predchádzajúceho písomného povolenia vydavateľa nesmie byť žiadna časť publikácie reprodukováaná, uložená do vyhľadávacieho systému alebo prenášaná v akejkoľvek forme či akýmkoľvek spôsobom – napríklad elektronicky, kopírovaním, nahrávaním. Výnimkou sú krátke citácie recenzií v tlačenej podobe.

Slovenské vydanie:
Copyright © i527.net, s.r.o., 2022
www.i527.net

ISBN 978-80-8249-055-1

Na pamiatku
môjho veselého, kreatívneho, pracovitého otca
Harolda „Buda“ Theisena

október 1937 – august 2008

KAPSIČKA PASTIERSKA

*Táto rastlina je výborným príkladom pravdivého tvrdenia,
ktoré sa vždy zide, že tie najužitočnejšie veci vytvorila
Prozreteľnosť tak, že sú také bežné, až ich ignorujeme...*

(Culpeperov Kompletný sprievodca bylinkami)

Prológ

Stalo sa to pred mnohými rokmi, ale dodnes si to zreteľne pamätám. Pretože ja si pamätám všetko.

Písal sa rok 1810. Mala som pätnásť a stála som na honeystreetskom moste ako zvyčajne, keď ma otec v obchode nepotreboval. Hľadela som na člny pomaľované žiarivými farbami, plviace sa po kanáli. Aha, tam je modrý čln, tam žltobiely úzky čln. Popravde, pátrala som. Skúmala som každú tvár každého človeka na každom člne, ktorý sa plavil po novom Kennetsko-avonskom kanáli. Nevidela som tam veľa žien, ale pár ich tam bolo. Lodivodi, navigátori a obchodníci síce boli muži, no niekedy na lodiach žili celé rodiny, pretože manželky a deti boli pre nich lacnou pracovnou silou.

Moja matka odišla na jednom z týchto úzkych člnov pred dvomi mesiacmi. Alebo aspoň tak si dedinčania šepkali, keď si mysleli, že ich nepočujem. Asi som si myslela, že sa vráti, tak ako odišla, a prizná, že jej neprítomnosť bola len nerozvážnosť, dobrodružstvo, chyba, hocičo... Koľko hodín som tam stála? Koľko

člnov preplávalo pod tým mostom – člnov s menami ako *Britannia*, *Radiant* alebo *Perseverance*? Premýšľala som, odkiaľ prišli a kam idú. Aký náklad nesú? Korenie zo západnej Indie alebo čaj z Číny? Uhlie zo stredného Anglicka alebo drevo až z Nórska? Často som snívala o tom, že sa na jednu z nich dostanem ako čierny pasažier, opustím Bedsley Priors a vydám sa v ústrety krásnemu neznámu.

V ten deň som však sledovala žltobiely úzky čln z iného dôvodu. Vytiahnutý chlapec s taškou cez plece trochu neisto vystúpil z lode. Môj otec, stojaci na brehu, mu podal ruku na pozdrav práve vo chvíli, keď sa chlapec prehol a povracal sa.

Zamračila som sa. Pre nového učňa to nebol veľmi dobrý začiatok. Zrejme zašpinil otcovi topánky.

Vzdychla som si. Vedela som, že by som mala zísť k nim. Otec ma na moste nevidel, inak by ma zavolať na pomoc. Tak ako vždy. Keďže matka odišla a môj jediný brat bol pomalý, padalo na mňa veľa zodpovednosti za domácnosť aj obchod.

No nie. Počkám si a zoznámim sa s mladým pánom Baylorom neskôr, keď mu bude lepšie. Uvarím mu zázvorový čaj a nájdem nejakú handru na otcove topánky. Teraz chcem ešte pár minút pre seba na moste.

O nejakú chvíľu sa na západe objavil červeno-modrý úzky čln, možno z Bristolu, na ceste k Temži a potom do Londýna, vzdialeného asi osemdesiat míľ na východ. Čln ťahal kôň, ktorého viedol muž popri kanáli. Na prove sedela osamelá osoba. V zadnej časti lode stáli pri kormidle dvaja ďalší členovia posádky.

Lod sa približovala k mostu a videla som, že tá osoba na prove je žena. Hlavu mala sklonenú, akoby v modlitbe. Alebo si možno čítala. Široký klobúk ju skrýval pred slnkom a predo mnou. Srdce mi poskočilo. Niečo na držaní tela tej ženy, na tom, ako mala sklonenú hlavu, sa mi zdalo povedomé. *Moja matka rada čítala.*

Naklonila som sa ponad múrik a uprene som na ňu hľadela. Srdce mi prudko bilo.

Loď sa približovala. Muž, ktorý viedol koňa, mal široké plecia a bol opálený. *Muž, pre ktorého nás opustila?* Už išli popod most, a tak sa mi stratili z dohľadu. Prova lode sa dostala do tieňa, ktorý vrhal most, a jeden člen posádky na mňa zíval. Vôbec som si ho nevsímala. Hľadela som na meno lode namaľované okrasným písmom, *Cigánka*, a pomyslela som si, *aké príhodné*. Stále som nevidela žene do tváre.

Otočila som sa a prebehla na druhú stranu mosta. Dúfala som, že uhol bude lepší, že ju z tejto strany lepšie uvidím.

Možno si ani neuvedomuje, kde je, pomyslela som si, keď je taká pohltená knihou. Mám na ňu zavolať?

Len som na ňu hľadela, pretože som sa bála, že budem pred ňou aj pred mužmi pracujúcimi v neďalekej pile vyzerat' ako hlupaňa. *Keby som tak videla jej tvár...*

Prižmúрила som oči. Sústredila som sa. Z diaľky som začula nejaký hlas. Nieкто volal moje meno.

„Lilly!“

Loď sa plavila ďalej po kanáli a znovu sa mi začala strácat'. *Pozri sa hore, žiadala som ju potichu. Pozri sa na mňa.*

Žena vstala a zdvihla hlavu, ale nie smerom ku mne – k mužovi a koňovi. Časť mojej mysle vnímala akýsi dupot. Hlas bol naliehavejší. *Volá ma?*

„Lilly!“

„Tu som!“ zvolala som.

Žena sa otočila. Priložila si ruku k čelu, aby si zatienila tvár pred slnkom. Zmätené zvrážtila brvy a hľadela na mňa. Zdvihla som ruku a zamávala.

Žena pomaly, váhavo zdvihla ruku tiež. Nie na pozdrav, skôr vážne zasalutovala. Ten pohyb odhalil jej tvár – tvár cudzinky – milej a jednoduchej. V ruke nemala knihu, ale guču látky. Šila.

Nieko mi zatriasol ramenom. „Lilly?“

Otupene som odvrátila zrak od miznúcej ženy a otočila som sa. Predo mnou stál môj mladší brat Charlie. Bol celý rozrušený a ťažko dýchal. „Volal som na teba. Prečo si neodpovedala?“

„Ja... myslela som si...“ Zahnela som z očí patetickú predstavu toho, čo som si namýšľala, a pred sebou som mala bratove rozšírené oči a slzami zmáčanú tvár.

„Problém s Mary. Och, tak sa trasie! Otec ma poslal. Potrebuje...“ odmlčal sa a začal sledovať vzduch nado mnou.

„Potrebuje čo?“ Tep sa mi zrýchlil. Vzala som ho za obe ruky, frustrovaná jeho obmedzenou schopnosťou sústrediť sa, pamätať si.

Zažmurkal a hrýzol si do výraznej spodnej pery.

„Valeriánu?“ naliehala som. „Yzop?“

Krútil hlavou a žmúril oči, ako sa snažil sústrediť.

„Ibištek? Pivóniu?“

„Pivóniu!“ zvolal. „Áno!“

Nechcela som tomu veriť. „Ale veď na polici máme sirup z pivónie. Je to nádoba s názvom *S: Poeniae*.“

„Otec hovorí, že je prázdna.“

Bože, nie.

„Och, Lilly! Tak sa šklbe. Zomrie?“

„Nie,“ vyhrýkla som. Rozbehla som sa po moste. „Povedz otcovi, aby dal variť vodu,“ zvolala som ponad plece.

Vedela som len o jednom mieste, kde môžem získať koreň pivónie. O jednej záhrade neďaleko odtiaľto. Začala som sa potiť – nie z námahy, ale zo strachu. Zo strachu o svoju kamarátku. Bála som sa aj o seba. Pretože vojsť do tej záhrady znamenalo porušiť zákon a riskovať jeho hnev. Ale on je na univerzite, nie? *Bože, nech je niekde ďaleko...*

Utekala som.

Vždy som rada behala, v údolí alebo do vápencových kopcov za Bedsley Priors. No tentoraz som nebežala kvôli pôžitku alebo cvičeniu. Bežala som, lebo som nemala na výber – keby som mala bežať domov a vziať si náš dvojkolesový koč, to by trvalo príliš dlho. Je pravda, že pani Mimpursová ma často napomínala, aby som nebehala po dedine, že už som vlastne mladá dáma a mala by som sa tak správať. No vedela som, že naša láskavá suseda by ma tentoraz nekarhala. Pretože Mary je jej dcéra.

Bežala som po Sands Road a zabočila na High Street, kde som sa takmer zrazila s mužom vychádzajúcim od kolára.

„Prepáčte, pán Hughes!“ zavolala som a ani som nespomalila.

Ponáhľala som sa cez obecný trávnik, okolo cintorína a statku Owenovcov, a po ulici, ktorá vedie k Marlow House. Keď som tam dorazila, popri kamennom múriku som utekala k záhradnej bránke. Celý čas som sa krčila, aby ma nikto zvnútra nevidel. Zachvátil ma strach, ale stačilo, aby som si predstavila Mary zvičajúcu sa v kľčoch, a otvorila som bránku. Zvrátila som tvár, keď pánty zavfzgali. Rozbehla som sa po chodníčku k záhradnému prístrešku, prudko som otvorila dvere a schmatla prvý rýľ, čo mi padol do ruky. Vybrala som sa k trsu pivónií – boli to pivónie zosnulej lady Marlowovej, ktoré vyhrali niekoľko ocenení. Preglgla som. Nemala som čas na to, aby som bola jemná alebo precízna.

Vo chvíli, keď som zaryla do zeme, začula som varovné zvolanie. Muž zakričal: „Prestaň!“, ale ja som znovu zaryla do zeme, tentoraz hlbšie. Z druhej strany múrika som počula dupot a nadávky. To je asi ich nevrlý záhradník, pán Timms. Ešte chvíľku a dostanem sa ku koreňom. Celou silou som sa oprela do rýľa a potom znova. *No tak...*

Práve som vyťahovala korene, keď sa nad múrikom objavila mužská hlava. Nebol to nevrlý pán Timms. Bolo to niečo horšie.

„Ani sa nepohni,“ prikázal mladý muž. „Tie sú mojej matky.“

Pokoj... Pokúsila som sa nájsť hlas, aby som mu vysvetlila, o čo ide, ale nedokázala som povedať ani slovo. Vedela som, že Roderick Marlow kladie každý rok na jar na matkin hrob kyticu pivónií. Okrem toho bol známy svojou krutosťou.

„Potrebujem jednu,“ chrapľavo sa zo mňa vydralo, „pre kamarátku.“

„Nehýb sa! Zavolám strážnika.“

Nemala som čas mu nič vysvetľovať ani čakať na strážnika. Vyrasila som cez záhradu a znovu som ho počula zahrešiť. Ponad plece som videla, ako sa vytiahol na múrik a preliezol ho. Počula som, ako dopadol na zem a spod nôh sa mu odrážali kamienky, keď sa za mnou rozbehol. So svojimi dlhými nohami ma čoskoro dobehne. Prebehla som cez bránku a celou silou som ju za sebou zabuchla. Vykrikol od bolesti a hnevu. Vtedy som si všimla, že paholok vedie vysokého čierneho a už osedlaného koňa.

Nie.

Bránka za mnou sa s vrzgotom otvorila. Roderick Marlow zapískal a zvolal: „Prived' mi koňa! Rýchlo!“

Okamžite som zmenila smer. Vedela som, že keby som sa vracala tou istou cestou, ako som prišla, dobehol by ma za pár sekúnd. To som si však nemohla dovoliť. Tak som sa rozbehla k stromom, rozhrňala som konáriky, ktoré ma škriabali na rukách aj nohách. Za mnou dupotali konské kopytá. Prebehla som pomedzi stromy a utekala po úzkej pastvine – predou mnou bol nízky múrik, ktorý ju rozdeľoval. Preskočila som ho, zakopla som, ale bežala som ďalej. Kôň a jazdec za mnou ho preskočili bez zaváhania. Ešte je šanca. Predou mnou bol kostol a cintorín so živým plotom z vtáčieho zobu. A za ním dedina. Môj prenasledovateľ sa približoval. *Chce ma udupať?* napadlo mi. *Len pre jednu rastlinu, ktorú mu otec rád preplatí?* Nepochybovala som o tom.

Bežala som popri plote. Tu to je. Náhle som zastala a chrbtom som sa otočila k zdanlivo nepreniknuteľnému vtáčíemu zobu. Plot bol príliš vysoký, takže sa nedal preskočiť. Bol príliš hustý, nedalo sa cezeň predrať. Roderick Marlow zoskočil z koňa a vybral sa ku mne. Z očí mu sáľal hnev, v rukách zvieral jazdecký bičik. Prehltla som a bola som vďačná za to, že moje dlhé šaty zakrývajú spodnú časť plota za mnou. *Počkaj, kým sa od koňa ešte trochu vzdiali. Ešte sekundu...*

Náhle som sa otočila a vrhla sa do diery v plote. Bol to tunel veľký ledva na to, aby sa cezeň predralo dieťa. Pokiaľ som vedela, urobil si ho vikárov lovecký pes. Zacítila som, ako sa ma Roderick snaží chytiť. Zachvátil ma strach. Prstami sa dotýkal lemu mojich šiat, ale to som sa už predrala cez plot a taktak som sa na druhej strane postavila na nohy. Frustrrovane zanedával, ale vedela som, že sa nevzdal. *Kiežby sa mu splašil kôň.* No tak dobre vycvičené zviera to zrejme nespraví. Roderickovi bude chvíľku trvať, kým znovu vysadne. Prebehla som cez cintorín, cez prednú bránu a už som bola na High Street. Pred sebou som videla vývesný štít lekárne a za sebou som znovu začula dupot kopýt. *Keby sa mi podarilo dostať dnu a dať otcovi ten koreň, potom si so mnou môže robiť, čo chce. Len nech sa mi podarí pomôcť Mary včas.*

Vbehla som dnu a chcela za sebou prudko zavrieť dvere, ale Roderick Marlow ich zachytil a vlačil sa dnu za mnou. Zvonček na dverách zvonil ako bláznivý. Roderick ma schmatol za ruku, než som stihla rastlinu podať prekvapenému otcovi. Roderick zdvihol jazdecký bičik.

„Roderick Rupert Marlow! Daj ruku dole a pusti to dievča,“ prikázala Maude Mimpursová. „Lillian Grace Haswellová, čo som ti hovorila o behaní cez dedinu?“

Roderick zamrzol a ja som v nemom úžase sledovala, ako sa bez slova podriadil. *Áno*, na svoju obrovskú úľavu som si

spomenula. Naša veľká, tmavovlasá suseda kedysi pracovala u Marlowovcov ako pestúnka. O jej presvedčovacích schopnostiach sa rozprávali legendy.

„Je to vandalka a zlodějka!“ skríkol zúrivy Marlow. „Vnikla do našej záhrady!“

„Mladý pán, poslal som ju po koreň pivónie,“ vysvetľoval otec a na tvári sa mu zračili obavy. „Bol to naliehavý prípad. Slečna Mary mala doposiaľ najťažší záchvat padúcnice.“

Pri tých slovách som sa spamätala. Otočila som sa a cez dvere som v ordinácii zbadala svoju drahú kamarátku nehybne ležať na ležadle. Vyzerala mŕtvolne tuhá.

„Prišla som neskoro? Je...?“

„Záchvat prešiel,“ povedal otec. „Myslím si, že valeriána nakoniec zabrala.“

„Chúďatko, zaspala,“ povedala pani Mimpursová jemne. „Tak ju to vyčerpalo.“

Zdvihla som pivóniu – stonku, koreň a všetko ostatné. „Ukradla som to teda zbytočne?“

„Ukradla? Panebože,“ zatskala pani Mimpursová. „Veď sme tu všetci susedia, nie?“

„Vašej rodine to nahradím, mladý pán,“ ponúkol otec a položil mladíkovi ruku na plece. „V každom prípade potrebujeme vyrobiť jednu várku sirupu. Alebo sa môžeme pokúsiť rastlinu znovu zasadiť, ak poviete.“

Roderick Marlow striasol otcovu ruku. „Nie. Len sa už nepribližuj k našej záhrade,“ nahnevane sa pozrel mojím smerom a mňa striaslo. „A drž si odo mňa odstup.“

Trvalo mi tri roky, kým som to nariadenie porušila.

Nebolo to dosť dlho.

PRVÁ ČASŤ

*V apotekárovom dome by mala byť malá
miestnosť, odkiaľ by mohol cez tajné okno
opatrne sledovať, či jeho uční trávajú čas
nečinnosťou alebo prácou...*

(C. J. S. Thompson: *Tajomstvo a umenie apotekára*)

*Stratila si sa ako krásny sen,
Na lúke ani pri prameni ťa nenájdem.*

(George Linley, skladateľ)

KONVALINKA VOŇAVÁ

Posilňuje mozog, podporuje slabú pamäť, a tá opäť zosilnie.

(Culpeperov Kompletný sprievodcami bylinkami)

Kapitola I

Lilly Haswellová vedela, že dnes strávi celý deň vnútri, preto vstala skoro ráno, aby sa nadýchala čerstvého, voňavého vzduchu wiltshirskej jesene. Kývla na pozdrav pani Fowlerovej, ktorá sa už činila za sporákom, vyšla cez zadnú bránku a pomaly prešla cez dedinu. Hneď ako prišla k fare, zrýchlila tempo. Tesne za Bedsley Priors začala klusom stúpať do kopca, z času na čas zakopla o trávu, vychutnávala si pálenie v nohách a plúcach. Zastavila sa až na hrebeni mierneho Greyovho kopca. Keď sa naklonila, aby chytila dych, červenohnedé vlasy jej dopadli na ramená. Vlasy si nezapla poriadne, hoci vedela, že by mala, veď už mala osemnásť rokov.

Vystrela sa a kochala sa pohľadom na vlnité údolie Pewsey Vale, chatrné stromy rastúce zo skál a v diaľke – na hrebeni medzi Milkovým a Walkerovým kopcom nedávno vytesanú podobu bieleho koňa. Počula, že farár z Alton Barnes často chodieval na mohylu zvanú Adamov hrob na Walkerovom kopci s ďalekohľadom a dovidí s ním až na salisburskú katedrálu. Aj Lilly

by chcela vyjsť na ten kopec. Možno niektorú nedeľu poobede po bohoslužbách, keď bude mať popoludnie len sama pre seba. Rada by videla vežu salisburskej katedrály. Dala by všetko za to, aby mohla takéto miesto vidieť naživo – a oveľa viac. Premýšľala o tom, čo všetko videla a zažívala jej matka. Bola preč už tri roky.

Lilly sa prinútila pozrieť dolu na dedinu pod kopcom so sas-kým cintorínom, ospalými uličkami a obdĺžnikovým parkom, na ktorom sa pásli ovce. Bedsley Priors vyzerá tak pokojne. Malá a bezvýznamná dedinka.

Keď matka zmizla, Lilly najprv cítila spleť rôznych emócií – zmätok, smútok, vinu. Bola si istá, že matkin odchod zapríči-nila ona. Ale hlboko v srdci cítila akési zavrhnutiahodné vzruše-nie. Niečo sa zmenilo. Vedela, že zmena plodí zmenu, a túžila po ďalšej. Hoci sa vrúcne modlila za to, aby sa jej matka vráti-la, vedela tiež, že keby neodišla, jej život by plynul úplne rovna-ko. Navždy by tu bola uväznená, pracovala by v bezvýznamnej lekárni v bezvýznamnej dedine. A Lilly si bola istá, že by jej to nikdy nestačilo.

Vzdychla si a podráždene sa vybrala domov. Späť k nekoneč-ným povinnostiam lekárnikovej dcéry.

Znovu zahla okolo fary a spomalila, prešla okolo mäsiara, sviečkara a kaviarne. Cez výklad zbadala Mary, ktorá jej nazna-čila, aby sa zastavila. Lilly počkala, kým kamarátka vyjde. Už asi rok nemala žiaden záchvat.

„Ránko, Lill,“ Mary jej podávala teplý balíček. „Vezmi si. Potrebuješ nejakú výživu po tom..., po tej dlhej prechádzke.“ Mary sa uskrňala. Vedela, že to nebola prechádzka, a jej bledomodré oči pod bledým obočím žiarili.

Lilly sa usmiala a prijala balíček. „Ďakujem. Ríbezľový?“

„Aký iný? Už choď. Uvidíme sa neskôr.“

Rozlúčila sa s Mary a kráčala ďalej k otcovej lekárni. Všim-la si, že vývesný štít s lekárnickou ružou a nápisom *Charles*

Haswell. Lekáreň je ošarpaný aj biela farba z okenných rámov sa šúpe. Musí otcovi povedať, aby najal niekoho, kto ich premaľuje.

Chvíľu stála pred vchodom, jedla ríbezľový koláčik a nazerala dnu, ako by bola obyčajný zákazník.

Za oknom bola vystavená vysoká lekárnická nádoba jej starého otca, na ktorej bol haswellovský erb. Okolo neho boli ďalšie farebné nádoby so zarobenými liekmi s pozlátenými názvami: *Kráľovské anglické kvapky*, *Gasconov prášok*, *Pravá benátska melasa* a mnohé ďalšie.

Tri steny boli pokryté poličkami s modro-bielymi nádobkami. Každá z nich mala nálepku s latinským názvom:

C: ABSINTHII – palinový džem, vhodný na vodnatieľku.

O: VULPIN – líščí olej destilovaný v pramenistej vode, vhodný na pľúcne choroby.

A pod poličkami boli zásuvky s drobnosťami, ako boli listy, semenka a korenky.

Predný pult bol prázdny, na ňom sa rôznymi spôsobmi vyrábali tabletky. Na zadnom pulte ležali rôzne pomôcky. Boli tam otvorené knihy, ako napríklad Lewisovo *Nové dispenzatórium* či Culpeperov *Spríevodca*. Boli tam mažiare a tĺčky rozličných veľkostí, váhy, nádoby na sirupy, pomôcky na púšťanie žilou a v jednej nádobe s vodou stále hladné pijavice.

Naľavo od zadného pultu boli dvere do prípravovne a zároveň kuchyne, kde bol destilačný prístroj so zakrútenými medenými rúrkami, v ktorom otec zahrieval a destiloval rôzne kvapky. Napravo boli dvere do ordinácie, súkromnej pracovne, kde sa otec rozprával s pacientmi alebo im púšťal žilou.

V obchode už bolo živo. Otec mal ruku položenú na ramene Arthura Owena, staršieho chovateľa prasiat, a podľa výrazu tváre ho jemne karhal. Brat Charlie, mladší o tri roky, utieral prach na policiach. Otcov sedemnásťročný učeň Francis Baylor